

Učiteljski tovariš

Stanovsko političsko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Franklinska ulica 6/1. Receptivo ne vračamo. Ne frankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din za tuzemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. šek. rač. 11.153. Telefon 3112

ČUVAJMO JUGOSLAVIJO!

Za trajen spomenik

Izvršni odbor Jugoslovanskega učiteljskega združenja v Beogradu je sklenil na svoji seji, posvečeni spominu Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, da se ustanovi »Socialni fond Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja za učiteljstvo in njegove sirote.

V svoji veliki in očetovski skrbi za svoj narod in za državo, je posvečal blagopokojni kralj Zedinitelj zelo veliko pozornost šoli in učiteljstvu. Ako le bežno pregledamo veličino Njegovega ustvarjajočega dela v korist države, naletimo na neštete dokaze Njegovega zanimanja za šolstvo in priznanja učiteljstvu. Najlepše in najdragocenejše priznanje, ki ga je prejelo učiteljstvo, je pač znano pismo blagopokojnega kralja Jugoslovanskemu učiteljskemu združenju l. 1931.

Ravno učiteljstvo spada med one stanove, ki so dolžni neizmerno zahvalo blagopokojnemu kralju Zedinitelju, svojemu največjemu učitelju in voditelju. Najlepše bomo izkazali to svojo zahvalo, najlepše počastili spomin Viteškega kralja ako mu postavimo v lastnih vrstah dostojen spomenik. Toda ta spomenik naj ne bo iz bronā ali kamena tudi nam ne more zadostovati le faksimile Njegovga pisma. Globoko v svojih srcih nosimo zapisano neizmerno hvaležnost do Njega, ki je položil celo svoje dragoceno življenje na oltar domovine. Neizbrisno bodo ostale v naših dušah zapisane neizmerne njegove zasluge za domovino, toda svojim čuvstvom in svoji hvaležnosti hočemo dati tudi vidnega izraza. Vsi hočemo sodelovati, da bo spomenik dostojen, da bo pa ta spomenik obenem v korist celokupnemu učiteljskemu stanu.

Prvi korak za postavitev najdostojnejšega spomenika, je naredil izvršni odbor Jugoslovanskega učiteljskega združenja s tem, da je sklenil osnovati »Socialni fond Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja za učiteljstvo in njegovo siročad«. Toda to je samo sklep, ki ga moramo le pozdravljati, a uresničenje tega, tako zelo potrebnega sklepa, kakor tudi njega popolna izvedba je odvisna od članstva, odnosno od sreskih društev. Ker je od pravičnega razumevanja in pravične izvedbe tega sklepa odvisno, ali bo fond mogel ustrezati svojemu namenu, je nujno potrebno spregovoriti o stvari nekaj besed.

Neštetokrat smo že razpravljali v našem listu o potrebi ustanovitve obrambnega in tudi podpornega fonda. Dasi se je zadeva že večkrat temeljito obravnavala, vendar ni še prišlo do nje realizacije. Le podporni fond se nam je posrečilo osnovati, toda v zelo ozki obliki in sicer kot paralelno ustanovo »Učiteljske samopomoči«. Toda to je le za dravsko banovino in se daje iz tega fonda podpora le v obliki brezobrestnega posojila. Ni to mnogo, a temelj je bil s tem osnovan. Toda vse učiteljstvo se zaveda, da je našemu stanu nujno potreben fond, iz katerega bi bilo mogoče črpati podpore v res nujnih primerih. Tudi preje smo se že zavedali, da nam je to potrebno, toda, ostalo je le pri besedah. a danes hočemo ravno s tem fondom postaviti spomenik blagopokojnemu Viteškemu kralju. Čim bolj bo uspela realizacija sklepa izvršnega odbora, tem dostojnejši spomenik bomo imeli v svojih lastnih vrstah, tem veličastnejše bomo počastili spomin Njega, ki nam je izkazoval toliko pozornosti in nam dal tako lepa priznanja.

Stojimo pred gotovim dejstvom. Sklep je tu in misliti je treba na njega pravilno izvedbo, ki pa je odvisna od nas samih. Le če bo celokupno učiteljstvo pravilno pojmovalo namen tega sklepa, smemo pričakovati, da bo z osnovanjem omenjenega fonda res ustrezno oni veliki in nujni potrebi, ki jo že tako dolgo občutimo v učiteljskih vrstah. Le od pravičnega pojmovanja tega sklepa od strani članstva je odvisno ali bo učiteljstvo postavilo svojemu največjemu učitelju in do brotniku dostojen spomenik.

Da bo mogoče ustvariti povsem pravilno in točno sliko o pomenu in tudi o upravlja-

nju omenjenega fonda, da bo nadalje tudi mogoče dati povsem konkretne predloge, glede upravljanja te ustanove, je potrebno naglasiti:

Delokrog omenjenega fonda je zelo obsežen. Namenjen je namreč vsemu učiteljstvu učenemu v Jugoslovanskem učiteljskem združenju in poleg tega še učiteljskim sirotam. Prvi in glavni namen tega fonda naj bi bil nuditi materialno pomoč osirotelim.

Zgodi se, da izgubi učitelj (-ica) službo, ne morda po lastni krivdi — največkrat je temu vzrok bolezen, in naš tovariš ostane brez vsakih sredstev na cesti. V takih primerih nimamo ustanove, ki bi mu nudila gmotno pomoč, ki mu je ravno v začetku tako zelo potrebna. — Vzemimo konkreten primer. Učitelj, ki ima morda 5 službenih let, zbolí in se v teku enega leta ne more pozdraviti. Zakon mu ne daje možnosti daljšega dopusta od enega leta. Opuščen je iz službe in do pokojnine nima pravice. Ali ni v tem primeru naša moralna dolžnost, da mu pomagamo vsaj toliko časa, dokler si sicer na kakršenkoli način ne opomore. In ako ima tak učitelj še otroke, — kdo naj skrbi zanje? Lahko bi našli še mnogo podobnih primerov, vendar vseh. ki se lahko zgodijo, ne moremo vnaprej predvidevati. Vsi vemo, da se med 18.000 člani dogodijo razni primeri, kjer je nujna pomoč zelo potrebna. In ravno radi takih primerov moramo imeti ustanovo, katere namen je, s skupnimi močmi pomagati podpornim.

Napačno bi bilo, da bi se postavili na stališče, da je dovolj časa zbirati pomoč od primera do primera. Naša organizacija je dovolj močna, postavili smo jo v vsakem drugem pogledu na višino. Edino glede medsebojne socialne pomoči nismo še ničesar ukrenili in nam v tem pogledu nudijo prav lepe vzglede mnoge delavske organizacije.

Ako je torej potreba ugotovljena, ako priznamo vsi, da imamo tudi v lastnih vrstah primere, ko je pomoč potrebna, ako se spominimo, da smo že večkrat tudi sami med seboj zbirali prostovoljne prispevke v konkretnih primerih, tedaj ne moremo imeti nikakega pomisleka glede našega sodelovanja in bomo radevolje utrpeli tudi kak mali prispevek, ki bo namenjen medsebojni pomoči. Pravilna, številu in imenu odgovarjajoča realizacija omenjenega sklepa, bo neprimerno zvišala ugled našega združenja.

V fond naj bi prispevalo potom svojih sreskih društev prav vse učiteljstvo včlanjeno v Jugoslovanskem učiteljskem združenju. Ne moremo tu navajati višino zneska, ki naj ga prispeva vsak član, pač pa moramo poudariti, da mora ta fond doseči dostojno višino, da bo mogla naša organizacija tudi v socialnem pogledu ustrezati potrebam članstva in bo lahko s ponosom pokazala tudi na to svojo ustanovo, ki je nastala ravno zaradi pravičnega razumevanja njene potrebe od strani članstva.

Da ne bi mogli nastati kakršnikoli pomisleki glede upravljanja tega fonda, je najbolje, da pripada njega upravljanje širšemu krogu. Ne smemo pa fonda razdeliti po banovinskih sekcijah, marveč predvideti moramo le ingerenco vseh sekcij na njegovo upravljanje. Najlažje bo to izvedljivo, ako bo ta fond upravljal glavni odbor v katerem ima vsaka sekcija svoje zastopnike. Ta način bo najprikladnejši in mora potem odpasti vsak pomislek. Posamezna sreska društva bodo gotovo prispevala tudi z dobrimi predlogi za poslovnik po katerem naj se fond upravlja. Ako bo dosegel tudi številu članstva primerno višino, tedaj bomo lahko ponosni na to svojo novo ustanovo.

Fond je osnovan v namenom, da se bo učiteljstvo trajno spominjalo blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ki smo mu dolžni mnogo hvaležnosti. To svojo hvaležnost mu bomo izkazali najlepše na ta način, da poskrbimo, da bo ta spomenik, ki mu ga v lastnih vrstah postavljamo, res dostojen nositi ime velikega pokojnika.

obljubo, da bo vestno izpolnjevalo oporoko Nj. Vel. kralja Aleksandra.

Nj. Kraljevskemu Vis. knezu Pavlu, Beograd.

Globoko užaloščeno nad tragično smrtjo našega junaškega kralja mučenika izraža učiteljstvo obmejnega sresa dravogradskega Vašemu kraljevskemu Visočanstvu čuvstva najgloblje žalosti in sožalja

Nj. Vel. kraljici Mariji, Beograd.

Globoko presunjeno nad tragično smrtjo ljubljenskega Viteškega kralja Aleksandra, izraža učiteljstvo obmejnega sresa dravogradskega Vašemu kraljevskemu Visočanstvu in zvišenemu domu Karadorđević čuvstvo najgloblje žalosti in sožalja

Ljubljanski učiteljski dom stoji

Rezultat 40 letnega naporenega prizadevanja. Velik uspeh slovenskega učiteljstva na gospodarskem področju

V zgodovini slovenskega učiteljstva bosta neizbrisni letnici in sicer 28. december 1894. in 3. november 1934. Prva letnica je važna zato, ker je v njej stopila v življenje ideja za zgraditev učiteljskega doma v Ljubljani, druga pa zato, ker se je v njej ta ideja realizirala.

Med tema dvema pomembnima datuma je preteklo zadnjih štirideset let našega časa. Mnogo je to, jih bo reklo veliko, kaj pa se je vse zgodilo v teh štiridesetih letih, jih bo pa še več prezrlo. S kronami in vinarji so bili položeni prvi temelji, z dinarji in parami je bila kupljena stavba. Že to je dovolj. Kdor pozna vsaj malo zgodovino in borbe učiteljskega stanu v teh zadnjih štiridesetih letih, se bo pa čutil velikemu uspehu idealizma in požrtvovalnosti našega učiteljstva. Žal, da ni moglo biti skozi ves ta čas po svoji moči in doslednosti tako, kakoršno bi moralo biti. Toda prav to je še jasnejši dokaz, da so taki uspehi, ki temelje na poštenih življenjskih osnovah tako močni, da jih ne more podreti nobena sila; ovira jih lahko, toda oni gredo svojo pot, ker so pač upravičeni priti enkrat do konca. v zadoščenje prvim, ki so stavili zanje na razpolago vse svoje sile, drugim pa v korist in spreobrnitev.

Ob tem uspehu, na katerega je lahko ponosno vse učiteljstvo, je pa prav, da pogledamo malo v dejstva, ki vključujejo svoji kričočnosti vendarle niso vidna vsem, so pa prav gotovo urejevalci in vodniki, ki so neprestano na delu, prav tako danes, kakor so bili pred leti in stoletji.

Da ni bil učitelj tisti, ki je bil vedno in povsod na uslugo, hote ali ne hote ki je bil vedno prvi in zadnji, ki je gledal vedno v bodočnost svojega naroda, svetlo ali črno, z zavestjo, da je ssoodgovoren za vse, karkoli se godi njegovemu ljudstvu, da je držal za lopato in pero — mu ne more nihče očitati. »Saj to je pravzaprav njegova usoda«, je končal malomarno marsikdo. In če je občutil učitelj v svoji duši ogorčenje in ponižanje, je vse svoje prizadevanje likvidiral z »večnim krogotokom« ali potjo v kolo-barju, ki se ne bo nikoli izpremenila, pa čeprav bi si imel glavo razbiti ob obcestnih kamnih. To je bila ena zadnjih faz v učiteljskem razvoju. In da je bila polpretekla doba tako mlačna, je pripisovati temu, ker se je hotel kosati z besednimi žonglerji. Ljudstvo pa ne sovraži ničesar bolj od praznega besedičenja in prizadevanja. To dejstvo je rodilo spoznanje in prizadevanja. umhlwymul dilo spoznanje, da je treba pričeti z ustvarjanjem, takim, ki bo v korist učiteljstvu in ki bo zaleglo več ko beseda.

To je bil morda najgloblji vzrok, da je učiteljstvo zaslutilo podzavestno, da si mora pričeti ustvarjati svoje gospodarstvo. Treba je bilo preiti iz brezplodnega grajenja »gradov v oblake« in si postaviti najprej svoje domove na zemlji, kjer bodo stali trdno, da jih ne bo omajal noben potres. In takrat, ko se je porodila v onih ljudeh, ki niso videli samo preko svojega nosa, marveč v rodove naprej, ideja po graditvi učiteljskih domov, je bil to korak naprej, ki ga je morda občutil v vsej svoji veličini malokdo. Ali ni bil ta klic po postavitvi doma, klic in želja

po osamosvojitvi učiteljskega stanu? Ali ni bil ta klic najbolj stvarni temelj, na katerega se bodo gradila z gotovostjo vsa nadaljnja učiteljska stremjenja? Res, učitelj je bil že od nekdaj požrtvovalen in je zmogel marsikaj, kar ni zmogel nihče. Bilo je to rahlo spoznanje dela, ki pa je pričelo dobivati prav zadnje čase tako konkretne oblike, da uspeha ne more nihče zatajiti.

Poleg teh drobnih misli, ki vključujejo temu v bistvo zadevajo vse razvojno psihološko ozadje učiteljske preusmeritve v gospodarsko delo, je pa treba omeniti ob otvoritvi učiteljskega doma v Ljubljani še eno stvar.

Kdaj bi se vse to že lahko storilo. Kdaj bi že lahko dom stal, bo marsikdo oporekal. Preveč je bilo političnih in gospodarskih razlogov za to, da bi jih mogel naštetati vse. Enega naj omenim, ki bo dovolj jasno osvetlil vse ostale, in ta je, nesloga. Najtrdnější temelj za pozitivno delo in skupni dom je slogal. Tega temelja pa učiteljstvo dolgo ni poznalo, zato ni prav nič čudnega, če ga je pralo pod kapom na žive in mrtve. Tisto »mišljenje«, ki ga je vedno in povsod vsakdo staviljal med narekovaje, je cepilo sile in dom je v svoji rasti zaostal. Danes je v vsem tem mnogo drugače, zato pa dom tudi stoji!

Kaj pa nam bo ta učiteljski dom pomenil, pa naj pokaže groba skica projekta, ki ga je podal predsednik JUU Ivan Dimnik ob 25 letnici Učiteljske tiskarne, ki je naš cilj za bodočnost:

Higiensko opremljeni penzionat za učiteljsko dečo, skupna prenočišča za učiteljstvo, učiteljska menza za gojence in učiteljstvo. V počitnicah bi se vršile skupščine in tečaji. V »Učiteljskem domu« naj ima svoje prostore: »Učiteljska kreditna zadruga«, »Učiteljska gospodarska nabavljalna zadruga«. Skratka, dom naj bi bil središče vseh gospodarskih, socialnih in kulturnih učiteljskih ustanov. V domu bo sedež »Učiteljske samopomoči« za učitelje in učiteljice za slučaj smrti. »Samopomoč za otroke učiteljev in učiteljic«, »Bolniško za varovanje učiteljstva«, informacijska pisarna za učiteljske zdraviliške in počitniške zadruge in domove. V domu bodo tudi poslovni lokali za sekcijo JUU, za tajništvo, odseke, blagajno, uredništva in upravo listov; tudi stalen šolski muzej, vezan s stalno šolsko razstavo učil in učnih pripomočkov, učiteljska knjižnica in čitalnica, sedež šolskih in mladinskih matic in listov, pa še vse, kar bo čas nujnega prinesel, skratka, hiša učiteljskega dela.

Močno organizacijo smo si ustvarili. Po svoji moči in pomenu je postala že ekspanzivna. V očeh drugih je močna, v naših očeh pa mora biti še močnejša. Vanjo je treba osredotočiti vse sile. Treba je močne vere v svojo lastno moč. Ostanimo pa stanoviti razvoju časa in glejmo, da bodo naši domovi gospodarstvo, ki nam bo dajalo blesk in sijaj. Zanj ni nobena žrtev prevelika, ker z njim bomo trdno stali.

Zavedajte se tega, kadar bo treba žrtve! V.

Učiteljstvo žaluje za Viteškim kraljem

SRESKO DRUŠTVO MEŽICA je imelo dne 16. oktobra 1934. v šoli na Prevaljah žalno sejo društvenega odbora, katero je vodil tov. Terčak St., ki je orisal pomen in zaslužno dela Nj. Vel. kralja I. Zedinitelja za domovino. Na seji so se pričitale brzjavke, katere so se odposlale Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vel. kraljici Mariji in Nj. Vis. knezu Pavlu, ki so se odposlale dne 15. oktobra 1934.

Nj. Vel. kralju Petru drugemu, Beograd.

Užaloščeno do dna duše izraža učiteljstvo obmejnega sresa dravogradskega Vašemu kraljevskemu Veličanstvu najgloblje sožalje. Izjavlja svojo nezlomljivo, brezmejno zvestobo in neomajno vdanost Vašemu kraljevskemu Veličanstvu in dinastiji Karadorđević z za-

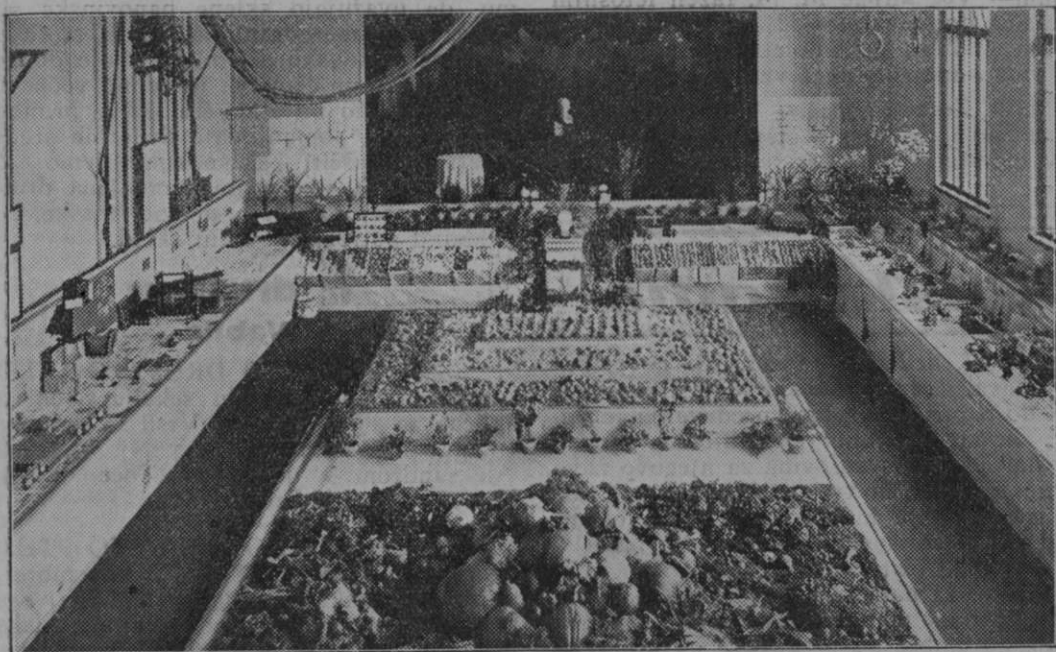
in Bolgarsko. Iz te primerjave se lahko razvidi, kako stojimo napram drugim narodom. To nas dovaja do sklepa, da je celotna organizacija naše prosvete slabša, nego v večini drugih držav evropskega kontinenta. O tem dejstvu, ako je točno, po našem računu se izkazuje kot povsem točno, je treba pri nas

razmišljati; ali ne bo imelo to težke posledice za našo uspešno gospodarsko in kulturno tekmovalstvo z ostalimi narodi Evrope, s katerimi smo zvezani po bližjih ali daljših odnosih. Iz mnogih dejstev se da sklepati, da vsi naprednejši narodi dobivajo svojo kulturno moč od šole in prosvete. (Dalje prih.)

Šolsko vrtnarska in perutninarska razstava v Celju

Prvotno je bila sicer določena na prve jesenske dni, ko so se vrtovi v cvetju, toda usoda jo je pomaknila tik pred vrata zime. V razstavi smo se držali banovinskega programa v treh glavnih točkah: zelenjad, sadjarstvo in izdelki učencev, v kolikor so v organski zvezi s vrtovi in miselnostjo, ki se vzgaja s pravim umevanjem pomena šolskega vrtnarstva na vasi. Te tri vodilne smernice so se zrealizirale tudi v razporedbi vrtnarske razstave. Zelenjadna skupina, grupirana v harmonično barvne slike je nudila pridelke vrtov, ne toliko v tekmovalstvu rekordnih pridelkov posa-

ki so jih razmnožili naši učitelji predniki po šolskih nasadih. Celjski srez je imel letos le delno sadno letino, zato je bilo sadnih zabojev le toliko, da so skladno izpolnili sadno skupino. Sicer pa bi bili v primeru dobre letine napolnili vsa prostrana telovadnica s sadjem. Ni pa šlo toliko za množino, kot za kvaliteto sadja. Ta pa je bila vsekakor izven kritike, kar priča, da znajo učitelji gojiti sadje z opazovanjem in gnojenjem, pa tudi s preventivnim škropljenjem. Sadjarsko razstavo so dopolnjevale tri stenske slike naših odličnejših učiteljev prednikov, ki so orali v sadjarstvu

Pogled na razstavo s črno okrašenim odrom.

meznikov, marveč v vsem tem, kar naj raste danes tudi na kmetijskih vrtovih in v domače gospodinjke svrhe. Razen prodaje v mesto je danes tudi potreba raznolike rastlinske prehrane v naših kmetijskih hišah. V razumevanju smotrov naše gospodinjke nadaljevalne šole naj hodi vzporedno povrtnina naših šolskih vrtov, ki prinaša našemu podeželju marsikatero novo rastlino bodisi za direktno prehrano, bodisi kot začimbo narodnih jedil. Zato so bili na razstavi vzorci ranega krompirja, rogljička, korenčka in petršilja, česna in čebulja, pora in črnega korenja, poleg zelja, ohrovtja, kolerabe, rdečega zelja, jenskih kumar, jedilnih buč, poleg bele repe, pese, redkve, karfiolj in dr., kar je pač mogoče še v jeseni pokazati. Manjkale tudi niso zbirke vrtnih semen, gnojil, prsti, škodljivcev in sredstev za pokončevanje istih. Izmed cvetic so bile v časti rožmarin, roženkavrt, tradeskančije, posilenoživ, pelargonije, krizanteme, asparagi, nekaj kaktov in dež japonske trdoleške, ki krase pogostokrat hodnike in veže naših šol. Bilo je sicer še mnogo drugega, kar tu ni naštet, marsikaj pa se je moralo radi pomanjkanja prostora odpeljati. Zanimiva je bila miniatura topla greda z zimsko solato, zelo zgovoren prerez kompostnega kupa ter razna konzervirana povrtnina. Oddelek za konzervirane pridelke je bil prav ličen paviljonček, ki je enačil dobro založenemu vegetarijanskemu bufetu.

Druugo skupino je tvorilo vabljivo izloženo sadje iz celjskega sadnega izbora. Bilo pa je tudi mnogo drugih starih pomoloških vrst,

ledino v celjskem srezu. Razen imen, dobe in kraja delovanja je bilo v lapidarnih stavkih navedeno, kako so se sadjarsko najbolj udeleževali in katere pomološke sorte so najbolj širili. Najbrž bo o tem prilično temeljitejša poročila v Sadjarju in Vrtnarju. Ako pogrešate v sadjarstvu in vrtnarstvu raznih insekticidov, fungicidov, modernega sadjarskega in vrtnarskega orodja je bil povod princip, da se razstavi edino to, kar so učitelji ali učenci sami ustvarili. Razno orodje je bilo lično razvrščeno v posebnem prostoru. Tam je bilo tudi novodobno Wolfovo vrtno orodje, Kündeljevo jeklo, predmeti trdke Week, bogata izložba Kmetijske družbe, žične industrije in druge.

Na obeh straneh razstavne dvorane je bilo na stotine in stotine tistih drobnarij, ki so najbolj pokazale smiselno pojmovanje kmetijske vzgoje naše mladine. Izdelki učiteljev in učencev, risbe, modeli, slike šol in vrtnega dela, najraznovrstnejši preparati, predmeti za varstvo ptic, spisi in računi o vrtu in domačiji, vrtnice skice, tabele in diagrami, gobe in zdravilne zeli, pleveli, cepljenje v slikah in modelih, drevesni škodljivci in boleznin in še toliko drugega. V vsem se je začutila delovna šola na vasi. Ne praznih igrač, le to, kar naj pravilno oblikuje sodobnega kmetijskega človeka, ga veže z grudo in mu vceplja ljubezen do dela v kmetijski prirodi, mu daje pobude za gospodarski napredek. Vsa razstava je kazala razumevanje učiteljstva za reformo nekdanje formalistične šole, da ustvari nov zavod.

vila ta ali ona univerza-matica po raznih krajih. Stvar je izpočetka zelo vlekla. Univerzitetna ekstenzija je postala moda, tako piše dober poznavalec angleškega vzgojstva, in Anglež je od tega pokreta pričakoval kar neverjetnih možnosti. A navdušenje se je kmalu poleglo. Ljudje so namreč uvideli, da pravo znanje ni tako zlahka dosegljivo, kakor so mislili, ter da tudi ne odpira vseh vrat na nebu in na zemlji. In tako je prišla reakcija, ki bi se skoraj končala s polomom. Prvi poizkus ljudske univerze se torej končuje z očitnim neuspehom. Glavni vzrok neuspehu raztegnjene univerze moramo iskati v tem, da je bila premalo — ljudska, se pravi, da so profesorji z vsebino in obliko svojih predavanj sicer nudili nekaj ljudem iz srednjega stanu, a bore malo — delavcu. Njega niso uvaževali, kakor bi trebalo čeprav je postal v politiki in gospodarskem življenju čedalje važnejši faktor.

Kdor vzame to, kar pomeni firma »ljudska univerza«, resno, mora priznati, da obvezuje na obe besedi v naslovu: »ljudska« prav tako, kakor »univerza«. Tudi »ljudska« univerza mora biti — univerza ter za najvišje vodilo imeti iskanje resnice. Kaj neki si bo ljudstvo sicer mislilo o pravi univerzi, za katero si toliko prizadevamo, če bi se pod plaščem »ljudske« univerze aranžirale stvari, ki — ne spadajo na univerzo. Pa tudi iz besede »univerza« se oglasa neizprosno zahtevke: ta institucija se res in ne samo na videz obračaja — do ljudstva, to je na pr. v Ljubljani do delavca, ki zunaj v podeželju do kmetijskih ljudi.

Pa še to! Beseda »univerza« vsebuje takih zahtevkov, da jim ljudstvo, to je mestni delavec ali kmetijski človek ni zlahka kos in

Statistika šolskih vrtov in zemljišč, statistika o stanju šolskih drevnic in matičnjakov v diagramih in številkah, lično izdelani načrti šolskih vrtov, zemljišč in poslopij so skladno dopolnjevali celoten utis.

Strokovnjaki, ki so si ogledali razstavo in so videli že mnogo izložb sadja in povrtnine, so se pohvalno izražali o razstavi, posebno pa naglašali visoke vrednote današnje vzgoje, ki se je odražala v sodelovanju šolske mladine s svojimi drobnimi prispevki.

Šolsko čebelarstvo je imelo svoj kompletan oddelek. Bil je zelo privlačen za vse tiste, ki ližejo radi med, še bolj pa za one, ki sami gojijo koristne muhe. Celjski srez je na glasu, da prideluje najboljši hmelj v Jugoslaviji; šole v Savinjski dolini morajo računati s tem dejstvom, zato je bil na razstavi tudi hmeljarski oddelek, ki ni nič manj zanimal obiskovalce.

Organizacija harmonično urejene razstave šolskih vrtov ni ravno lahka. Stroga ločitev v oddelke bi bila sicer za posameznike simpatična, ker bi se osebno bolje uveljavili, toda ustvariti je bilo treba enotno, skladno in prikupno sliko, ki naj v celoti učinkuje na obiskovalce. Temu cilju smo se morali vsi podvreči ter prepustiti enotnosti organizacije v arhitektonskem in dekorativnem stilu g. strokovnemu učitelju na kmetijski šoli v Št. Juriju ob j. žel., ki je svoj zamisek mojstrski izvedel. Podreditev enotnemu vodstvu priporočam vsem onim, ki nas nameravajo posnemati. Za razstavo je treba dobre priprave in delovnih ljudi. Tudi brez materialnih osebnih žrtev ne gre. Poseči je treba tudi v lastni žep. Razstavi odbor je izdal tudi priložnostno brošuro s članki o organizaciji razstave, o pomenu šolskih vrtov, sadjarstvu v celjskem srezu, o starih kmetijskih cvetlicah, perutninarstvu

in čebelarstvu. Oskrbel je tudi 6 strokovnih predavanj za obiskovalce.

Razstavo smo dali tudi slikati. Marsikomu utegnejo dobro služiti, celjskemu učiteljsstvu pa bodo v lep spomin na njegov trud, pa tudi uspeh.

Združeno s šolsko vrtnarsko, je priredilo učiteljsvo tudi sresko razstavo štajerske kokoši. Po svoji organizaciji je bila doslej največja v banovini, odlikovala pa se je tudi po izbranih in res odličnem blagu. Priglasilo se je 56 razstavljalcev za kar je bilo potrebno 70 kletk. Omejena je bila le na celjski srez in na štajersko kokoš, ki je dosegla v celjskem srezu velik razmah in odlično kvaliteto. Perutnino je razstavilo 20 učiteljev, ki so prejeli 10 nagrad, ostali pa prejmejo priznalne diplome. Nemala zasluga učiteljstva je, da je razstava perutnine tako sijajno uspeła. — Učiteljstvo ustanavlja perutninarske odseke, širi in oddaja valilni ter plemenski material, vodi predavanja in razširja strokovne liste. Okoliškim kmetom, ki so poleg učiteljstva razstavili perutnino, je bilo dano veliko zaščitenje. Lep je bil tudi gmotni uspeh, saj se je prodalo mnogo lepe perutnine po visokih cenah. Učiteljstvo celjskega sreza je pokazalo veliko razumevanje za gospodarski procvit in napredek naše vasi.

Na razstavi je poleg drugih perutninarskih potrebščin vzbujal veliko zanimanje model praktičnega kurnika, ki ga je prav lično izdelal po načrtu gosp. inž. B. Wenka, tovariš Fr. Mlekuš, šol. upr. na Svetini p. Celju. Morda bi marsikateremu dobro došel. Zanimati bi bilo tudi kraj. šol. odbore, da postavijo pri šoli zgleden kurnik, ki bi bil vseh vasi vzor.

Jos. Gosak

Poklonitev učiteljstva iz dravske banovine na grobu blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja

Ekskurzijski odsek bo organiziral v dneh 8. in 9. decembra skupno potovanje na Topolo in Oplenac. Podrobnosti bodo sledile.

Splošne vesti

KIPEC IN RELIEF NJEG. VEL. KRALJA PETRA II.

Kipar Peter Loboda je po naravi na Bledu izdelal glavo Njeg. Vel. kralja Petra II. Plastika je bila posebno všeč blagopokojnemu kralju Aleksandru.

Po originalu, ki se hrani na našem dvoru je kipar Loboda izdelal kopije in reliefni odliček, ki sta oba mojstrsko izdelana in izredno lepa.

Razprodajo obeh variant je prevzela banovinska založba šolskih knjig in učil v Ljubljani, ker bosta deli popolnoma ustrezali zahtevam šol, pisarn itd.

Tudi cena ni previsoka, tako da si bodo naše šole lahko nabavile za svoje učilnice in pisarne umetniško delo domačega kiparja.

Vabimo vsa šolska upraviteljstva, da si pravčasno naroče kipec ali relief, ki se da vovkiriti.

ONA JE VSE ZNALA...

Na 3. strani 249. številke dnevnika »Jutro« sem našel sliko, ki reproducira prizor, kako je blagopokojni Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj občeval z najmlajšim Svojih državljanov.

Ali se more tedaj še kdo čuditi, da je ob Njegovi poslednji poti bridko zaplakalo vsa jugoslovanska srca? Ali je možno, da živi kjerkoli na svetu še bitje z imenom Človek, ki mu ne bi ostal ta edinstven prizor neizbrisno vtisnjen v najintimnejšem kotičku duše, kjer bi se v čast in hvalo globoki kraljevi ljubezni do Svojega naroda ne rodilo enako čuvstvo zanj?

Poleg gori navedene slike mi je živo stopila v spomin ona znana »Pustite malč k mnenju priti!«

Da, da, umrl je veliki učitelj in vodja! Mislim, da je dolžnost nas vzgojiteljev naroda, da se poslužimo prelepega spomina, ki nam ga je tudi v tej sliki zapustil naš kralj, pa da ga ovekovečimo v dušah sedanje in bodočih generacij.

Slika naj bi primerno povečana, opremljena s kraljevim besedilom, visela v vsaki

učilnici, v vsakem prostoru, ki je namenjen vzgoji jugoslovanske mladine. Visela naj bi na odličnem mestu kot večjo ponazorilo najmočnejše vezi med kraljem in narodom.

Uverjen sem, da se bo naša sekcija zavzela za realizacijo te misli. A. H.

— Simbol vsake države je njen grb. Založba Učit. dom v Mariboru ima še nekaj zaloge na predlog glavnega prosvetnega sveta po ministrstvu odobrene slike drž. grba kraljevine Jugoslavije. Na ta simbol naše države je dal Učit. dom natisniti tudi oporoko pokojnega Viteškega kralja: »Čuvajte Jugoslavijo!« Ta slika drž. grba je jako primerna za proslavo državnega praznika 1. decembra. Pa ne samo vsaka šola, ampak vsak razred bi jo naj imel. Saj nabavo omogoča nizka cena, ki je ostala kljub natisu neizpremenjena.

— Seja prosvetnega sveta v Beogradu. V ponedeljek 5. t. m. je začela seja prosvetnega sveta v Beogradu. Iz dravske banovine sta se udeležila te seje g. direktor Josip Mazi in tov. Ivan Dimnik, predsednik JUU.

— Razpis. Jugoslovanskemu učiteljskemu združenju v Beogradu, Kralja Miljutina 66. je potreben načrt za diplomu dobrotnikom in ustanovnim članom in načrt za članski znak. — Pozivajo se umetniki, da predložijo svoje načrte do konca novembra t. l. Najboljši načrti bodo nagrajeni s tremi nagradami: 2000, 1000 in 500 Din. Podrobna navodila so na razpologu pri sekciji JUU v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6.

— Nov grob. V Št. Rupertu na Dolenjskem je umrl po mučni boleznin upokojeni šolski ravnatelj Aleksander Lunaček. Z njim lega v grob vzor-učitelj in prosvetni delavec, ki je vse svoje velike zmožnosti posvetil šoli, narodu in stanu. Njegove telesne ostanke so položili k počitku dne 7. t. m. v Št. Rupertu, kjer je prebil skoraj vso svojo službeno dobo. Preostalim naše iskreno sočuvstvovanje.

— »Naš val«. Dolgo smo pogrešali Slovenci poljudno pisano tedensko revijo, ki bi nas s prispevki in ilustracijami seznanila z našimi književniki, z gledališčem, filmskimi, radijskimi in modnimi poročili. Prvotno je izhajal »Naš val« kot tedensko glasilo za radiofonijo, z novo jesensko sezijo smo pa v »Našem valu« dobili izraziti magacinski list, pri katerem sodelujejo skoro vsi pomembnejši slovenski književniki, kakor Rudolf Kresal, Janko Kač, Bogomir Magajna, Ljudevit Mrzel, Bratko Kreft, Joža Vombregar, prijetni pripovedniki Ivan Vuk, Viktor in Niko Pirnat, Vladimir Regally in drugi. V »Našem valu« izhaja tudi stalni roman slovitega romanopisca Sel Catina »Emilio Berenini«. Najzanimivejše gledališke predstave na naših odrih, zanimivosti iz filmskih delavnice in iz življenja filmskih igralcev, zadnje svetovne modne kreacije, sijajno urejeno radijsko tehniko — in kar bo zlasti našim radijskim poslušalce dobrodošlo: »Naš val« je edina revija, ki prinaša v slovenskem jeziku programe vseh najvažnejših evropskih oddajnih postaj v skrbni prireditvi in pregledni obliki. Vsem, ki se zanimajo za radio, gledališče, film, za naše ljudske odre, za dela naših književnikov in umetnikov, za zadnja modna poročila — je razkošno ilustriрана tedenska revija »Naš val« nujno potrebna. — Izšla je nova številka, ki prinaša odlomek novega Kačevega romana »Moloh« in posebno filmsko rubriko s slikami iz najboljših letošnjih filmov vseh evropskih in ameriških produkcij.

Glavni in odgovorni urednik **Andrej Skulj**. — Izdajatelj: J. U. U. — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani. Za sekcijo odgovarja **Ivan Dimnik**.
Tiska Učiteljska tiskarna (predstavnik **Franc Štrukelj**). — Vsi v Ljubljani.